Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi ve Ülkemiz için Önemi

Crimean-Congo Haemorrhagic Fever and Its Importance for Turkey

Önder Ergönül
Koç Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Kırım-Kongo kanamalı ateşi (KKKA)'nin dünyada en çok görüldüğü ülke Türkiye'dir. Türkiye'de 2002-2019 arasında 12 000'i aşkın olgu bildirilmiş; olgu-ölüm oranı kabaca %5 olarak hesaplanmıştır. KKKA virusu çoğunlukla kene aracılığıyla bulaşmakla birlikte, Ebola, Marburg ve Lassa viruslarında olduğu gibi, insandan insana, hatta cinsel yolla da bulaşabilir (1). *Klimik Dergisi*, Türkiye için bir halk sağlığı sorunu olan bu hastalığa ilişkin yazıların yayımlanmasına önem vermektedir. Bu sayımızda, konuyu çeşitli yönleriyle ele alan, beş ilginç yazı bulacaksınız.

İlk olarak, Samsun'dan Alkan-Çeviker ve arkadaşları (2), 2010-Ekim 2018 arasında tedavi edilen 18 yaş üstü toplam 71 KKKA olgusunun demografik, epidemiyolojik, laboratuvar ve klinik özelliklerini bildiriyorlar. Yazarlar, sadece iki olguya oral ribavirin tedavisi verildiğini, ribavirin tedavisi alan grupta ölüm olmazken, verilmeyen grupta dört hastada ölüm saptandığını, örneklem sayısı yeterli olmadığı için istatistiksel analiz yapılmadığını belirtiyorlar. Çalışmada olgu-ölüm oranı %5.6 olarak hesaplanmış. KKKA'nın tedavisinde ribavirin kullanımına karşı bazı görüşler olsa da, özellikle iki çalışmada ribavirin kullanımının istatistiksel ve klinik açıdan anlamlı bir yararı olduğu gösterilmiştir (3,4). Kepenek-Kurt ve arkadaşları (5) ise Konya'da 2009-2018 arasında KKKA tanısıyla izlenen 12 hastanın klinik özellikleri, laboratuvar bulguları ve tedavilerini bildiriyor. Bu çalışmada bir hasta kaybedilmiş, olgu-ölüm oranı %8.3 olarak bulunmuş. Makalede epidemiyolojik açıdan ilginç bir özellik vurgulanıyor. Konya'nın Beyşehir ilçesinde yer alan Beyşehir gölü, göçmen kuşların göç yolları üzerinde olduğundan, yazarlar, bölge insanının KKKA açısından risk altında olduğunu belirterek hekimleri uyarıyorlar.

Tekirdağ'dan bir çalışmada ise kene tutunmuş hastalardaki zoonotik patojenler bildiriliyor (6). Çalışmada, KKKA virusu ve *Rickettsia conorii*'ye karşı IgG pozitifliği saptanırken, Batı Nil ateşi ve Lyme hastalığı için IgM pozitifliği saptanmış. Toplanan keneler arasında %64 oranıyla en fazla *Rhipicephalus* cinsine rastlanırken, *Ixodes, Hyalomma* ve *Haemaphysalis* cinsleri sırasıyla %57, %13 ve %1 oranlarında tanımlanmış. Öte yandan, *Klimik Dergisi*'nin bu sayısında yer alan iki olgu sunumu da KKKA ve bruselloz birlikteliğine dikkat çekiyor (7,8).

Kaynaklar

1. Ergönül Ö. Kırım-Kongo kanamalı ateşi tedavisi ve ribavirin kullanımı. *Klimik Derg.* 2016; 29(1): 2-9. **[CrossRef]**
2. Alkan-Çeviker S, Günal Ö, Kılıç SS. Kırım-Kongo kanamalı ateşi olgularının retrospektif analizi. *Klimik Derg.* 2019; 32(3): 275-80.
3. Ergönül Ö, Keske Ş, Çeldir MG, *et al.* Systematic review and meta-analysis of postexposure prophylaxis for Crimean-Congo hemorrhagic fever virus among healthcare workers. *Emerg Infect Dis.* 2018; 24(9): 1642-8. **[CrossRef]**
4. Dokuzoguz B, Kocagül-Celikbas AK, Gök SE, Baykam N, Eroglu MN, Ergönül Ö. Severity scoring index for Crimean-Congo hemorrhagic fever virus infection and the impact of ribavirin and corticosteroids on fatality. *Clin Infect Dis.* 2013; 57(9): 1270-4. **[CrossRef]**
5. Kepenek-Kurt E, Kandemir B, Erayman İ, Bulut R, Bitirgen M. Kırım-Kongo kanamalı ateşi olguları: Göçmen kuşların rolü. *Klimik Derg.* 2019; 32(3): 292-7.
6. Doğan M. Tekirdağ yöresinde kene tutunmuş hastalarda zoonotik patojenlerin araştırılması. *Klimik Derg.* 2019; 32(3): 324-8.
7. Büyüktuna SA, Öksüz C, Hasbek M. Eşzamanlı bruselloz ve Kırım-Kongo kanamalı ateşi: Bir olgu sunumu. *Klimik Derg.* 2019; 32(3): 338-40.
8. Tahmaz A, Deniz M, Günay V, Öztoprak N. Kırım-Kongo Kanamalı ateşi ve bruselloz koinfeksiyonu: Bir olgu sunumu. *Klimik Derg.* 2019; 32(3): 341-3.

ORCID iD of the author: Ö.E. 0000-0003-1935-9235

Cite this article as: Ergönül Ö. [Crimean-Congo haemorrhagic fever and its importance for Turkey]. *Klimik Derg.* 2019; 32(3): 221. Turkish.

Yazışma Adresi / Address for Correspondence:
Önder Ergönül, Koç Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Sarıyer, İstanbul, Türkiye
E-posta/E-mail: oergonul@ku.edu.tr

DOI: 10.5152/kd.2019.65